

ZONDAG 47.

De verklaring van de eerste bede.

Nu dank zij de inleiding op het Gebed des Heeren, die in de voorgaande Zondag verklaard werd, het gemoed behoorlijk tot het gebed opgewekt en voorbereid is, worden nu verder de heden voorgesteld, die daarin begrepen zijn. Daarin wordt voorgeschreven, welke zaken wij van God mogen en behoren te begeren. Die beden zijn zes (in getal), waarvan er drie de verbreiding en grootmaking van Gods eer betreffen, en de andere drie betreffen de noodduft en het welzijn van de mens, zowel naar zijn lichaam als naar zijn ziel. de eerste bede wordt in de volgende woorden voorgesteld.: „Uw Naam worde geheiligd!” welke woorden in deze Zondagsafdeling verklaard worden. Bij de verklaring van die bede dient men te letten op:

1. De ware betekenis van die woorden, en
2. Wat wij daarmee van God bidden.

Vraag 122. Welke is de eerste bede?

Antwoord. Uw Naam worde geheiligd. Dat is: Geef ons eerstelijk, dat wij U recht kennen a), en U in al Uw werken (waarin Uw almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt) heiligen, roemen en prijzen b); daarna ook, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken alzo schicken en richten, dat Uw heilige Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.

- a) Joh. 17 : 3, Jen 9 : 24, id. 31 : 33v., Matth. 16 : 17, Jak 1 : 5, Rom. 10 : 13v. en 17, Kol. 3 : 10, Ps. 119: 105.
- b) Ps. 119: 137v., id. 143: 1-3, 5 en 10v.; id. 145 : 8-10 en 17, Ex. 34 : 6v., Jer. 31 : 3, id. 32 : 18v. en 40v.; id. 33 : 11 en 20v., Matth. 19 : 17, Luk. 1 : 46-56, en 68-76, Rom. 3 : 3v., id. 11 : 22v., 2 Tim. 2 : 19.
- c) Ps. 71 : 8, id. 115 : 1, Ez. 36 : 20, Matth. 5 : 16, Rom. 2 : 24, 1 Petr. 2 : 12.

Verklaring van Vraag 122.

Nu volgt het tweede en voornaamste deel van het Gebed des Heeren, namelijk de zes beden. Daaronder neemt de bede van de heiliging van Gods Naam de eerste plaats in, omdat die bede het doel en oogmerk is van alle andere beden. Want het doel waarop al onze werken en gebeden behoren gericht te zijn, is: *de eer van God*. En dat is wel het laatste einde, dat wij bij al onze verrichtingen bereiken, maar het eerste, waaraan wij behoren te denken.

Daarom behoort allereerst het doel van alle andere heden begeerd te worden, opdat wij de andere dingen recht kunnen bidden, zoals ons bevolen wordt in Matth. 6 : 33: „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Hier dient men dan te weten:

1. Wat de *Naam* van God is, en
2. Wat *heilig* en *heiligen* betekent.

1. De Naam van God betekent:

1. *God Zelf*, zoals te zien is in Ps. 5 : 12: „Die Uw Naam liefhebben”; id. 7 : 18: „Ik zal den Naam des HEEREN, des Allerhoogsten, psalmzingen”; 1 Kon. 5 : 5: „Die zal Mijn Naam dat huis bouwen.”
2. De *eigenschappen* en werken van God, zoals Ex. 15 : 3: „HEERE is Zijn Naam”; id. 34 : 14: „Des HEEREN Naam is IJveraar.”
3. Het *bevel of gebod* van God, Gods wil en autoriteit, zoals 1 Sam. 17 : 45: „Maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden Israëls”, en Matth. 28 : 19: „Dezelve doperende in den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.”
4. De *dienst*, grootmaking en belijdenis van God, en het vertrouwen op God, zoals Hand. 21 : 13: „Ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den Naam des Heeren Jezus”, en id. 2 : 38: „Een iegelijk van u worde gedoopt in den Naam van Jezus Christus”, in welke teksten, evenals in Matth. 28 : 19, de Naam van God zowel het bevel als de belijdenis betekenen. Hier, in dit gebed, wordt de Naam van God genomen in de eerste en tweede betekenis, namelijk voor God Zelf en al Zijn eigenschappen en werken, waarin Gods Majesteit uitblinkt.

2. *Heilig* betekent:

1. God Zelf, Die de Allerheiligste en Reinste is, of de wezenlijke en ongeschapen heiligheid, welke God Zelf is. Want alle deugden en eigenschappen Gods zijn de wezenlijke heiligheid van God. Zo noemen de engelen God heilig, Jes. 6 : 3: „Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen!”
2. Een geschapen heiligheid, welke in de schepselen een gelijkvormigheid aan God is, zoals er in de mens geweest is voor de zondeval, en nu nog gevonden wordt in de engelen, die niet gevallen zijn; en welke na de val in de wedergeborenen weer hersteld wordt door Christus. Deze blijft echter steeds onvolkomen en is nauwelijks begonnen, totdat ze in het toekomstige loven geheel volmaakt wordt. Zo wordt de Kerk heilig genoemd, omdat haar de heiligheid van Christus toegerekend en een nieuwe heiligheid in hen begonnen wordt, enz.
3. Een verordining tot een heilig gebruik, in welke betekenis de tempel, het altaar, de vaten, de priesters enz. heilig genoemd worden, omdat ze tot een heilig gebruik, namelijk tot de dienst van God, verordend waren.

Overeenkomstig deze drie betekenissen duidt ook het woord „heiligen” drieërlei zaken aan. Want *heiligen* betekent:

1. Hetgeen in zichzelf heilig is, voor heilig erkennen, dienen, prijzen en grootmaken. In die betekenis heiligen wij God, Die heilig is:
  - a. Als wij hem zo kennen, zoals Hij Zich in Zijn Woord en werken geopenbaard heeft, d.w.z. als wij inzake Zijn Wezen, wil, werken, almacht, goedheid en al Zijn andere eigenschappen dat belijden en gevoelen, wat Hijzelf in Zijn Woord ons bevolen heeft, dat wij daarvan belijden en gevoelen zullen.
  - b. Als wij niet alleen belijden, dat God heilig is, maar Hem ook belijden en grootmaken, en dat niet alleen niet woorden of belijdenis, maar ook niet werken en met een heilig leven.
  - c. Als wij de ware leer, kennis en belijdenis van Gods heiligheid, zo ook onze gebeden en werken, en tevens ook ons gehele leven tot zulk een doel richten, als het behoort, en zoals God het wil, dat wij het doen zullen, namelijk tot de eer en grootmaking van

God. Kortom, wij heiligen God, als wij door een waar geloof en boetvaardigheid God van de afgoden en alle onheilige dingen afzonderen, Hem als heilig belijden, eren en grootmaken. In die zin wordt ons ook geboden de sabbat te heiligen, d.w.z. de dag, die door God Zelf geheiligd en tot Zijn dienst verordend is, als heilig belijden en vieren, door heilige werken te doen, die Hij op die dag te doen geboden heeft. Die heiligmaking kan echter ook in de derde betekenis genomen worden.

2. Hetgeen in zichzelf niet heilig, maar onrein is, heiligen en van de onreinheid afscheiden. Zo heeft het Woord, de Zoon van God, het menselijke wegen dat Hij aannam, geheiligd, en dezelfde natuur, die in ons van zichzelf onrein is, van de besmetting der zonde rein houdende, heeft Hij die met de allerheiligste gaven versierd. Zo heiligen God en Christus Zijn Kerk, Joh. 17 : 17 en 19, Ef. 5 : 26, namelijk door de vergeving en uitzuivering der zonden, door de levendmaking en door een gedurige toepassing van die beide. Zo wordt ons ook bevolen, dat wij onszelf zullen heiligen, d.w.z. „reinigen van alle besmettingen des vleses”, 2 Kor. 7 : 1v., 2 Tim. 2 : 21, 1 Joh. 3 : 3, 1 Petr. 1 : 16: „Weest heilig”, enz.

3. Hetgeen in zichzelf of heilig of middelmatig is, tot een heilig gebruik of doel verordenen, schikken en bereiden. Zo heeft de Vader de Zoon geheiligd, d.w.z. tot het ambt van Middelaar verordend en in de wereld gezonden, Joh. 10 : 36. En zo heeft God de sabbat, de tempel, de offers, de priesters enz. geheiligd. Christus heeft Zichzelf voor de uitverkorenen geheiligd, d.w.z. tot een heilige offerande overgegeven, Joh. 17 : 19. En de spijs wordt ook geheiligd door het Woord Gods en door de gebeden, 1 Tim. 4: 5.

Van deze drie betekenissen van het woord „heiligen” wordt hier de eerste en derde bedoeld. Want wij bidden, dat de Naam van God geheiligd worde, niet alleen door ons, maar ook in ons, d.w.z. wij bidden:

Dat God ons verlichten wil door de kennis Zijner heiligheid en Zijns Naams, of (zoals de Catechismus zegt) „dat wij Hem recht kennen mogen en in al Zijn werken, waarin Zijn almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen.” Lansbergen, Bastingius.

Wat de kennis van God betreft, die acht de Heere zo hoog, dat Hij wil, dat wij ons daarin alleen zullen beroemen. Want zo spreekt Hij door middel van de profeet (Jer. 9 : 24): „Maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat en Mij kent, dat Ik de HEERE ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde.” En elders zegt Hij bij dezelfde profeet (Jan 31 : 34), als deze de weldaden vermeldt, die de Kerk van het Nieuwe Testament door Christus zouden meegedeeld worden, dat de gelovigen Hem allen zullen kennen, „van hun kleinste af tot hun grootste toe.” En Christus leert ook duidelijk, dat die kennis onder de allergrootste weldaden behoort gerekend te worden, als Hij zegt (Jobs. 17 : 3): „Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.” En Paulus heeft dat ook goed geweten; want hij schrijft, dat hij „acht alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus” (131. 3 : 8). Dus omdat de kennis van God zulk een grote weldaad is, is het niet zonder reden, dat de gelovigen die eerst en vooral van God begeren.

Teneinde God nu recht te kennen, moet men eerst uit Gods Woord leren, hoe Hij is in Zijn Wezen en Personen; vervolgens, hoe Hij is in Zijn eigenschappen. Wat het Wezen betreft is Hij één, en wat de Personen aangaat is Hij Drieënig, namelijk de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Want ze heeft Hij Zich in Zijn Woord geopenbaard, zoals

tevoren geleerd is. En dat fundament behoren wij zo noodzakelijk te kennen, omdat zonder die kennis God door ons niet kan gekend of geprezen worden.

Wat de eigenschappen betreft, God is almachtig, wijs, goed, rechtvaardig, barmhartig en waarachtig; welke eigenschappen Gods zeer duidelijk uitblinken in al Zijn werken; zoals wij zullen kunnen verstaan, wanneer wij al Zijn voornaamste werken, namelijk die der schepping, onderhouding en verlossing, ijverig onderzoeken.

Zijn *almacht* heeft God duidelijk getoond in de schepping van hemel en aarde uit niet want hemel en aarde uit niet scheppen is een oneindige macht, waarvan Mozes getuigt, dat God die gedaan heeft.

Ze wordt openlijk getoond in de *onderhouding* der schepselen. Want de zee, die samen met de aarde een ietwat platachtig rond maakt, steekt wel boven de aarde uit, maar vloeit toch niet over, en aangezien de aardbol, die in de lucht hangt, niet uit zijn plaats verzet wordt, en de bovenste en hemelse lichamen (die onmetelijk groot zijn) met zo'n snelheid en standvastigheid hun bewegingen maken, dat het menselijk verstand zich over beide niet genoeg verwonderen kan, aangezien men de aarde zelf in zijn polen of aspunten, door een gedurige beweging, in de tijd van 24 uur ziet ronddraaien, zonder dat hij versleten wordt. Zijn dit niet allemaal publieke bewijzen voor het feit, dat God dat grote gebouw van hemel en aarde door Zijn machtig Woord onderhoudt?

Als wij tot het werk van onze verlossing willen komen, zullen wij ook daarin Gods almacht zien. Want van hoe grote macht het geweest is, dat Christus onze zonden gereinigt en weggenomen, en de dood overwonnen hebbende, op de derde dag van de dood verrezen is, getuigt de Apostel met een (enkel) woord, als hij (Rom. 1 : 4) schrijft, dat „Christus uit de opstanding der doden krachtig bewezen is te zijn de Zone Gods.” En ook bij de verlossing van de kinderen Israëls uit Egypte, welke een voorbeeld was van de verlossing die door Christus geschieden zou is de almacht van God zeer duidelijk gebleken, zoals die ook te allen tijde zeer heerlijk gezien werd in de bescherming van Gods Kerk.

De *wijsheid* van God kunnen wij ook opmerken in de *schepping* van hemel en aarde. Want hetzij wij willen letten op de verscheidenheid van de geschapen dingen, of op hun vorm, of op hun orde, dan vertoont zich daarin de wijsheid van de Schepper. De verscheidenheid van de geschapen dingen is zodanig, dat daardoor alle dingen zeer sierlijk onderling a.h.w. bij trappen onderscheiden worden. De gestalte is de allerbekwaamste, zoals de koninklijke profeet David, Ps. 104, en ook de heidense dichter Ovidius, Mettun. 1, die beschrijven.

Want aangezien er *vier graden* of trappen van bestaan, waarvan de eerste is van degene die alleen zijn, zoals de elementen, stenen, metalen enz.; de tweede van hen die alleen zijn en leven, zoals de planten, kruiden, bomen enz. De derde is van hen, die zijn, die leven én gevoel hebben, zoals de redeloze dieren. De hoogste trap is van hen, die zijn, leven, gevoel én verstand hebben. Deze trappen der dingen hebben op grond van de eerste schepping dit karakter, dat de onderste trappen de bovenste moeten dienen, waarbij een ieder zijn eigen waardigheid behoudt.

En als wij willen letten op de *regering* van alle dingen, zal ook daarin dezelfde wijsheid van God bespeurd worden. Want God regeert alle dingen niet alleen voorzichtig, maar ook niet zulk een wijsheid, dat wij die met ons verstand niet kunnen begrijpen. Maar op het aller-duidelijkste blinkt die uit in de *verlossing* van het menselijke geslacht. Want toen die verlossing onmogelijk scheen vanwege Gods rechtvaardigheid, die alle hoop op barmhartigheid wegnam, heeft God een zodanige manier om ons te verlossen verordend, waardoor aan Zijn gerechtigheid voldaan is en ons een toegang geopend is tot de genadetron. Ook Gods goedheid wordt gezien in het werk der schepping (Gen. 1 : 31, Ps. 8 : 1). Want wanneer Mozes getuigt, dat alles

wat God geschapen had zeer goed was, aangezien een ieder daarvan tot bepaalde doeleinden dienen moest, wie kan dan aan de goedheid van de Schepper twifelen? Vooral in Zijn goedheid jegens de mens, om wiens wil, zoals de Schrift zegt, alle dingen geschapen zijn. In de regering der wereld blijkt ze ook. Want aangezien God alles wat Hij geschapen heeft, zelfs tot het allerkleinste musje toe, onderhoudt en verzorgt, wie zou daaruit niet met David besluiten, en zeggen: „O HEERE, Uw goedertierenheid is tot in de hemelen; Uw waarheid tot de bovenste wolken toe” (Ps. 36 : 6). Ook in onze verlossing kan men ze zien. Want de Apostel getuigt met nadruk (Tit. 3 : 4), dat daarin „de goedertierenheid van God onzen Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen” gebleken is.

Ook Gods *rechtvaardigheid* en *waarheid* blijken niet onduidelijk uit Zijn werken. Want beide worden ze daarin gezien, dat God de straffen die Hij Adam bedreigd had, als hij zondigde (Gen. 2 : 17), na de val hem en zijn nakomelingen heeft toegezonden. Van beide zijn ook de straffen duidelijke bewijzen, welke hij in Zijn Woord tegen de goddeloze mensen heeft uitgedrukt, en ook te allen tijde metterdaad tegen hen heeft uitgevoerd. Maar beide blijken ze het aller-duidelijkste in het werk der verlossing. Want Hij maakte Zijn rechtvaardigheid bekend, toen Hij Christus voor ons tot zonde gemaakt heeft (2 Kor. 5 : 21), en verdoemd (Rom. 8 : 3), en Zijn waarheid, als Hij al Zijn beloften in Hem vervuld heeft (2 Kor. 1 : 20).

Tenslotte: De *barmhartigheid* Gods blijkt ook duidelijk uit Zijn werken. Want dat is een ontwijfelbaar getuigenis van Zijn barmhartigheid, dat Hij onze eerste ouders, toen zij aan de eeuwige dood schuldig waren (Gen. 3 : 9), in het paradijs met Zijn genade voorgekomen is, en toen Hij Zich over hen ontfermd heeft, toen in hen niet anders was dan zonde. Maar het aller-duidelijkste heeft Hij die geopenbaard, toen Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons in de dood heeft overgegeven (Rom. 8 : 22, en 5 : 8). Want toen heeft Hij de ingewanden van Zijn barmhartigheid geopend en getuigd, dat Hij rijk is aan barmhartigheid (Ef. 2). En daaruit blijkt, dat de eigenschappen Gods zich vertonen in Zijn werken, en dat wij daarom ons ijverig moeten oefenen in de beschouwing van die, opdat wij de Naam van God belijden, en Hem ook naar behoren mogen heiligend wanneer wij God zo belijden, dan moeten wij ook Zijn almacht, wijsheid, rechtvaardigheid, waarheid en barmhartigheid prijzen, roemen en grootmaken, zoals alle heiligen van alle tijden steeds gedaan hebben. Toen Mozes en de Israëlieten Gods macht, barmhartigheid en rechtvaardigheid in hun wonderlijke verlossing en Farao's verdrinking aanschouwd hadden, hebben zij terstond de Heere met een lofzang daarvoor geprezen (Ex. 15 : II). Zo ook Deborah en Barak (Richt. 5 : 1), toen zij de overwinning op hun vijanden verkregen hadden. Zo ook Hanna, de moeder van Samuel, die van God een bijzondere weldaad ontvangen had (1 Sam. 2 : 1). En vooral de koninklijke profeet David, overal in zijn Psalmen (Ps. 8, 103 en 105). En aangezien alles wat van God komt, door de Godzaligen dankbaar aanvaard moet worden, en Zijn gestrengheid evengoed lofprijzing verdient als Zijn milddadigheid; is er niets, dat ons zou kunnen overkomen, dat de grootmaking en lofprijzing van God behoort te verhinderen, welke Hem overal toekomt, in de gehele loop van het wereldbestuur; waartoe behoort het voorbeeld van Job, die God prijst te midden van al zijn ellende (Job 1 : 21), van David, die de Heere ervoor dankt, dat Hij hem verootmoedigd had (Ps. 119: 71), en van de Apostelen, die er zich over verblijdden, dat zij gegeseld waren, en waardig geacht waren om voor Christus' Naam smaadheid te lijden.

3. Dat Hij Zijn Naam ook in ons heilig make, en dat Hij ons meer en meer heilige en wederbare, opdat wij ons ganse leven de smaadheid van Zijn allerheiligste Naam

naarstig mogen afkeren, en opdat wij die daarentegen op allerlei wijze met eer en lof grootmaken en verbreiden.

Lansbergen. Want dat gebed moet niet alleen met de mond worden uitgesproken, maar wij moeten er ook naar streven, dat Gods Naam door ons leven geheiligd worde. Zoals dus eerbare kinderen ernaar streven, zoveel hun mogelijk is, dat zij door hun vrouw leven hun ouders tot eer zouden zijn, zo moeten ook de kinderen van God hun gehele leven zo leiden, dat om onzentwil de Naam Gods niet gelasterd, maar veeleer geëerd en geprezen wordt. Want zij die niet woorden bidden, dat Gods Naam geheiligd wordt, en mensen met hun leven die Naam besmetten en onteren, zijn huichelaars. En de apostel Paulus schrijft (2 Tint 3 : 5), dat dezulken wel een gedaante van Godzaligheid hebben, maar de kracht ervan hebben verloochend. Opdat nu Gods Naam metterdaad door ons geheiligd worde moeten wij allereerst onze *gedachten*, daarna onze *woorden*; en tenslotte ook *al ons doen en laten* (waaruit het gehele leven van de mens bestaat) daarnaar regelen.

Over *onze gedachten daarheen richten*, is gesproken bij de verklaring van het 10e gebod. Inzake de woorden en werken vermaant ons de Apostel (Kol. 3 : 17), als hij zegt: „Al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den Naam van den Heere Jezus, dankende God en den Vader door Hem”; en (1 Kor. 10 : 3: „Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods.” En Petrus schrijft (1 Petr. 2 : 12): „Houdt uw wandel eerlijk onder de heidenen; opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking”; zoals ook Christus Zelf zegt (Maten. 5 : 16): „Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.” Dat moeten wij doen, zal Gods Naam recht geheiligd, en om onzer zonden wil niet gelasterd worden (Rom. 2 : 24).

Kortom, wij bidden, of Hij ons wil verlichten met ware kennis Zijner heiligheid, en ons een hart en gemoed geven wil, om Hem niet woorden en werken te belijden; of, dat Hij ons een oprecht geloof en bootvaardigheid schenken wil, en tenslotte, of Hij ons wil wederbaren door Zijn Heilige Geest, opdat wij mogen heilig zijn, zoals Hij heilig is, en opdat wij enerzijds door de kennis en belijdenis en anderzijds door een gelijkvormigheid des levens Hem mogen eren en van de afgoden en onheilige dingen afscheiden.

Bezwaar 1. Hetgeen van zichzelf heilig is, dat kan niet geheiligd worden. De Naam van God, is van Zichzelf al heilig. Dus behoeven wij niet te bidden, dat Die geheiligd worde.

Antwoord. Hetgeen van zichzelf heilig is, dat kan niet geheiligd worden in de tweede betekenis, d.w.z. van onheilig heilig gemaakt worden; maar het kan wel geheiligd worden in de eerste en derde betekenis, d.w.z. voor heilig erkend, geloofd en geprezen, en tot een heilig gebruik gericht worden, dat van zichzelf heilig of middelmatig is. Daarom bidden wij, dat de Naam van God zo geheiligd worde, dat Deze, ofschoon in Zichzelf heilig, toch (als zodanig) moge gekend, geprezen en verbreid worden. Wanneer God ons heiligt, dan maakt Hij ons van onheilig heilig, maar wij heiligen God, wanneer wij van Hem erkennen en verbreiden, hetgeen Hij wil dat wij van Hem belijden en verbreiden zullen.

Bezwaar 2. Hetgeen onze plicht is te doen, dat behoren wij niet te bidden, of het een ander zou willen doen. Nu is het onze plicht om de Naam van God te heiligen. Dus behoren wij niet te bidden, of God Zelf Zijn Naam wil heiligen. Want het schijnt, dat wij doen, zoals een discipel of leerjongen, die, toen hem door zijn meester bevolen

werd, dat hij ijverig studeren moest, zijn meester smeekte of hij dat zelf voor hem wilde doen.

Antwoord. Hetgeen wij verplicht zijn te doen, namelijk niet alleen omdat het onze plicht is, maar ook omdat wij dat kunnen doen, d.w.z. dat wij niet alleen behoren, maar ook kunnen doen, daarvan behoren wij het te begeren, of een ander het voor ons zou willen doen. Maar de Naam van God heiligen, kunnen wij uit onszelf niet doen. Daarom bidden wij zeer terecht en ook noodzakelijk van God, of blij ons de krachten geven wil, om dat te doen; ja, of Hij Zelf Zijn heilige Naam in ons wil heiligen. En daartoe dient het gebod van Augustinus: *Geef wat Gij gebiedt, en gebied dan wat Gij wilt.*

ZONDAG 48.

Verklaring van de tweede bede.

De grootmaking of heiliging van Gods Naam, en de verbreiding van Zijn eer is het allereerste en hoogste doel, waartoe alle dingen zich moeten uitstrekken en gedaan worden, 1 Kor. 10 : 31. En daarom wordt ze zeer gepast begeerd in de eerste bede, die in de vorige Zondagsafdeling verklaard is. Maar aangezien deuren daartoe onbekwaam is, zolang hij als een arme slaaf in het rijk des duivels en der zonden gevangen gehouden wordt, wordt er verder gebeden, of wij uit dat rijk mogen verlost worden, en of het Koninkrijk Gods ons moge toekomen. Die bede wordt in deze Zondag verklaard. En om ze recht te verstaan, moet men ook hier letten op:

1. De juiste betekenis van deze woorden, en
2. Wat wij daarmee van God bidden.

Vraag 123. Welke is de tweede bede?

Antwoord. Uw Koninkrijk kome. Dat is: Regeer ons alzo door Uw Woord en Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aam U onderwerpen a); bewaar en vermeerder Uw Kerk b); verstoor de werken des duivels en alle heerschappij, die zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden c) totdat de volkomenheid Uws Rijks kome waarin Gij alles zult zijn in allen ^e).

a)	Ps. 119: 5, id. 143: 10, Matth. 6 : 33.
b)	Ps. 51 : 20, id. 122: 6v.
c)	2 Sam. 15 : 31, Ps. 2 : 4, Hand. 4 : 26, Rom. 16 : 20, 1 Joh. 3: 8.
d)	Rom. 8 : 22v., Openb. 22 : 17 en 20.
e)	1 Kor. 15 : 28.

Verklaring van Vraag 123.

Wij bidden hier, of het Koninkrijk van God, dat Hij in de Kerk heeft, moge komen, d.w.z. door gedurig toenemen of voortgang onder ons moge bloeien wassen en vermeerderen; en ook altijd, door nieuwe aanwas, moge verbreid en vermenigvuldigd worden.

Waarom deze bede in volgorde direct na de eerste komt, is hieruit duidelijk: Wij zijn allen samen van nature in het rijk des duivels, en vijanden van de Naam van God. Opdat wij, nu de Naam van God zouden heiligen, is het nodig dat wij bidden, om uit het rijk des duivels genomen, en van Godswege door Zijn Woord en Geest geregeerd te worden. Tot verklaring van deze bede wordt in het antwoord geleerd, dat hier om twee dingen gebeden wordt.

Het eerste is, of God Zijn Kerk, en elk lidmaat ervan, met Zijn Geest en Woord wil regeren. Het tweede, of Hij die Kerk wil vermeerderen, beschermen en bewaren.

De voornaamste vragen inzake het Koninkrijk Gods zijn de volgende:

1. Wat het Koninkrijk van God is.
2. Hoe velerlei het is.
3. Wie de Koning en het Hoofd van dat Koninkrijk is.
4. Wie de burgers en onderdanen zijn.